

Arbetsmarknadsdepartementet

Maria Ahrengart
+46 72 5052848
maria.ahrengart@tco.se

En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring

A2022/01534

Ds 2022:28

TCO har beretts möjlighet att yttra sig över Ds 2022:28 En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring.

TCO tillstyrker förslagen i Ds 2022:28 i sin helhet. Det vill säga förslagen om att de tillfälliga lättnaderna ska gälla tills vidare när det gäller:

- arbetsvillkoret som infördes under pandemin.
- Det tillfälliga karensvillkoret som infördes under pandemin.
- Den tillfälliga möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att med stöd av 8kap. 7 § regeringsformen, meddela föreskrifter om undantag från lagens begränsning av företagares möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid upprepade uppehåll i näringsverksamheten, den s.k. femårsregeln.

TCO har tidigare uttryckt att sex karensdagar är att betrakta som en hög självrisk och att antalet dagar bör sänkas på sikt. Det är dock rimligt att det finns ett visst inslag av självrisk i arbetslöshetsförsäkringen.

Övriga konsekvenser och kommentarer:

- I Ds 2022:10 föreslås ett flexiblare karensvillkor i arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget i Ds 2022:10 innebär att det ska vara möjligt att mycket snabbt kunna ändra antalet karensdagar vid allvarliga och oväntade ekonomiska störningar, upp till som mest sex dagar.

TCO tillstyrkte det förslaget men är generellt emot en konjunkturanpassad arbetslöshetsförsäkring. Det är även så att den enskilde bör ges möjlighet att planera sin ekonomiska situation i händelse av arbetslöshet och därmed bör man i möjligaste mån undvika att förlänga karensperioden med kort varsel.

Om nu antalet karensdagar minskas till två dagar kommer möjligheten till flexiblare karensvillkor kunna påverka de försäkrades skydd och även förtroendet för försäkringen om förändringar till det sämre kan komma att ske snabbt eller för ofta.

- Förslaget får även effekter för de kollektivavtalade arbetslöshetsförsäkringarna samt för fackförbundens inkomstförsäkringar. Det är viktigt att kostnaderna för dessa försäkringar är förutsägbara.
- Utöver de förslag som berörs i remissen vill vi att den inkomstbaserade a-kasseutredningens förslag införs så snart det möjligt.
- Förslagen i promemorian motiveras med att den gemensamma välfärden ska vara pålitlig. TCO ser positivt på detta uttalande. De försäkrade bör kunna förvänta sig en stabil arbetslöshetsförsäkring, men har under de senaste decennierna fått se tvära kast i villkoren och i det skydd som den allmänna arbetslöshetsförsäkringen ger. Villkoren i arbetslöshetsförsäkringen bör vara så starka att de duger utan några hastiga justeringar nästa gång en kris slår till. Förslagen i promemorian är ett steg i rätt riktning. För att uppnå en sådan pålitlig arbetslöshetsförsäkring som TCO vill se, måste också tak- och golvnivåer i försäkringen indexeras.
- Vad gäller företagares rätt till ersättning är TCO positiv till att möjligheten att göra undantag från den så kallade femårsregeln behålls och har länge framhållit att möjligheterna för företagare att få ersättning under tid då företaget ligger vilande borde kunna lättas upp. Samtidigt anser TCO att det behövs en utvärdering och analys av hur de tillfälliga reglerna har fungerat. TCO vill framhålla vikten av välavvägda bestämmelser så att företagare kan få en trygghet vid ofrivillig arbetslöshet som motsvarar anställdas, samtidigt som det säkerställs att arbetslöshetsersättning inte heller fortsättningsvis ska kunna användas som inkomstutfyllnad i företag som inte är ekonomiskt bärkraftiga.

- TCO har länge pekat på behovet av att arbetslöshetsförsäkringen breddas så att det blir lättare att kvalificera sig för ersättning. Det var angeläget och nödvändigt att arbetsvillkoret lättades upp i samband med covid-pandemin, och det är nu mycket välkommet att ändringarna föreslås gälla tills vidare.

Therese Svanström
Ordförande

Maria Ahrengart
Utredare